

Gazteak poeta bihurtzen direnean. Oñatiko kasu harrigarria

Iñaki Zubeldia

Sarrera

Norbaitek esan izan balit 15-16-17 urteko gazteen gela oso bat poesiak idazten jar zitekeela eta hori ilusioz beterik eta gozatzuz egingo zutela, ez nion sinetsiko. Baina kasu bat ezagutzen dut: Oñatiko MIKEL AOZARAIZA - ELKAR HEZI ikastetxea, non dagoeneko bi poesia liburu argitaratu baitituzte HATSaren PoESIA 2002 eta HATSaren PoESIA 2003 izenekin. Eta, egia esate aldera, aitor deza-dan benetan hunkituta utzi nautela gazte horien sentimenduak azaltzeko ausardiak, jatortasunak, sintzeritateak, xalotasunak eta gauzak dotore esateko ahaleginak eta horretarako agertu duten heldutasunak.

Kurioso da liburua ireki eta gazte horien aurpegiak zuri begira ikustea, zerbait esan nahian, beren sentimenduak transmititu nahian, erreguka bezala "hemen gaude gu; gazteak gara, baina guk ere badugu zerbait esateko".

Eta bai, noski, hainbeste dute esateko gazte horiek eta hain gauza ederrak, batzuetan tristeak, besteetan sakonak, gehienetan barnekoiak eta zintzotasunez beteak... esaten dituzte, ezen bereganatu egiten zaituzte konturatu ere egin gabe, ia-ia fagozitu beren xarmaren erakarpen indarrarekin. Benetan, "txantxiku" maitagarriok, hunkitu egin nauzue eta nik neukan gazteenganako ikuspegia nora-bide baikor eta itxaropentsuagoetara bideratu duzue.

Eta esaten ari naizena gehiegikeria bat ez dela agerian uzteko, lan honen aurrean hainbat jende egindako iruzkin edo laudorioetatik bi aukeratu ditut. Hona hemen biak:

"Zorionekoak zuek, eskola bideko joan-etorria, bertsoz betetzen duzuelako. Izan ere, bertara joateak, poza eman behar du; zeren poesiari –beraz, arteari, sentiberatasunari– garrantzia ematen dioten irakasleez inguraturik egotea (mundu materialista honetan) abantaila handia da. Ate bat zabaldu duzue makropoesiarantz denon artean. Zorionak! Zuek, "poesiaren pindarra" esna duzuenok oro: poesiaren barrutietara deituak izan zarete. Agian betirako... Askatu dituzue lehen usoak. Eman duzue, beraz, lehen urratsa. Poetak izateko erabakia hartu duzue: aurrera! Denboran zehar, izate eta nortasun kontua bilakatzen da, poeta izatearen kontzientzia. Bakoitzak jakin behar du zertan dabilen mundu honetan... Poesia izan daiteke norberaren loria edo kondena. Pikutara joateko beste modu bat. Sentiberak zarete... Benetan, "Poesiaren xomorroa" esna baduzue, beste guztiaren sekretua lana da. Bakarkako lan isila. Izan egiazko pertsonak zuen baitan, erabakiak hartzerakoan. Poesia askatasuna da, baina baita ere, erantzukizun handi bat. Poeta izateko baimena ez da inon eskuratzen. Pertsonen baitan askatzen da poesiaren deidadar esnalea. Puztu belaontzia eta egin zuen bidaia. Maitatu zuen lana. Begirunez tratatu beste poetak. Baztertu lehia eta bekaizkeriaren bideak, sakondu zuen lana eta idatzi beldurrik gabe. Zuek zarete zuen bihotzaren jabe bakarrak. Ezpela gogortzen den bezala, gogortu, sendotu barrena zuen poesiarekin. Poesiaren taupada horretatik mundua aberatsagoa irudituko zaizue, poesiaren eskutik bizitza hobeto ulertzera iritsi zaretelako". *Gabriel Korta Rekarte*.

"Zuen Hatsaren Poesia eta beste koaderno potolo bat nire mahai gainean daude, joan den hilabete baino gehiagoan. Noizbait erretiratu beharko ditut, baina hemen daude, zuen poemak eta argazkiak bistatik kentzeak pena ematen dit eta. Noizean behin poematxo bat irakurtzen dut eta alboan utzi, berriz hartzeko lekuan. Burua antzu edo nekatua dudanean, diot: "Oñatiko poematxo bat irakurri behar diat". Beti ez didazue inspirazioa ekartzen, baina bai gaztetasun sentibera bat, minbera bat, egarbera bat, nire gogoan ere hortxe bizi-bizirik dirauena. Ez zaitezte denbora gelditzen ahalegindu, aro bakoitza ahalik eta gehien xurgatzen baino. Xurgapen horrek hil artean irauten du. Eta poesia bizia xurgatzeko erarik efektiboena izan daiteke. Zorionak eta aupa, Aozarazako gazteria olerkaria". *Xabier Amuriza*.

Eta ez da gutxiagotarako. Gazte hauen liburuak zure arimako fibrarik sentiberenak ukitzera iristen dira. Mendiko errekatxoetatik behera datorren ura bezain garbiak eta gardenak dira azaltzen dituzten sentimenduak. Badirudi Urbiatik edo Aloñatik jaisten diren errekatxoetako urak busti duela gazte hauen arima eta sentimenduak fresko eta garbi utzi dituela liburuko orrietan hala isuriak izan daitezen. Irakur ditzagun olerki hauetako batzuk:

ARGIA

Zu zara nire argia,
Bakardadean argitzen nauen argia,
Gau ilunetan pizten den argia,
Nire buruan beti piztutako argia.
Noiz itzaliko ote zaren
Beldur naiz, argia.
Jone Arregi

AMETS GoZoA

Atzo gauean zurekin izarrei begira
Atzo gauean zurekin ilargian
Atzo gauean zurekin izarretan saltoka
Atzo gauean zurekin berotan
Atzo gauean zurekin ohean
Atzo gauean ametsetan
Jon Urkia

HEMEN

Hemen dut nire etxea,
hemen nire lagunak,
hemen nire kezkak eta
hemen nire pozak.
Hemen dut nire bihotza,
hemen, Euskal Herrian,
hemen dut bizia,
hemen dut gutzia.
Maite Almeida

ZURE BEGIAK

Zure begiek
ez dute merezi iluntasuna,
zure ileak
ez ditu merezi esku zikinak,
zuk
ez duzu merezi lore sorta bat.
Zuk
mila aleluia merezi dituzu.
Xabier Pascual

Eta zer dago honen guztiaren atzean? Hauxe da zenbaitek egingo duen galdera eta horren erantzunak aurkitzen saiatuko gara interesatuekin hitz egin ondoren.

Hasteko, esan dezadan ikastetxe konprometitu bat dagoela: Oñatiko Mikel Aozaraza - Elkar Hezi ikastetxea eta hor barruan poesia bizi duen poeta handi bat, aldi berean irakasle saiatua ere badena: AS. Eta honen lagun eta poesiaren maitale den Hatsa Elkarteko Auxtin Zamora. Eta hauekin batera poesia dastatu eta poesian sinetsi duten Oñatiko gazteak. Hau dena ulertzeko Auxtin Zamoraren hitz eder eta esanguratsuak ekarri ditut hona:

Poesia hatsa bezalakoa da. Hatsa airetik hartzen dugu, ba-koitzak berea, eta berriz ere airera itzultzen dugu, baina aurretik geurea den zerbait erantsiz. Ihintz fin bat, bustidura ezkutu bat uzten dugu espazioan, eta hori da norbanakoaren berezitasuna, norbanakoak sortzen duena.

Poesia ere hatsa bezalakoa da. Gizarte osoarenak diren hitzak, sentimenduak eta pentsaerak hartzen ditugu eta geure baitako ihintzarekin, sentimenduekin busti, eta berriz kanporatzen. Poesia denona den gauza batetik sortzen dugun zerbait da, eta berriz denei itzultzen zaiena."

Esperientzia hau hain interesgarria iruditu zaigunez, elkarrizketa egin diogu Oñatiko Mikel Aozaraza -Elkar Hezi ikastetxeko Andoni Salamero irakasleari eta bertako poeta gazteei.

ASrekin elkarrizketa

Entrebistatzailea: Iñaki Zubeldia: IZ
Erantzulea: Andoni Salamero: AS

IZ: *Hasteko, Andoni, pozik al zaude Oñatiko gazte hauengandik lortu duzunarekin?*

AS: Bai, zalantzarik gabe. Bost urte luze izan dira poesiararen basoan barruratzen, hango eta hemengo saiakuntzak egiten, ikasle baten eta bestearen bizipenetan sakontzen, lehendik genekizkienak sendotzen, ezezagun zitzaiguna aztertzen. Esperientzia berezia eta zaila, baina, era berean, atsegina izan da.

IZ: *Nola hasi zinen gaztez beteriko gela oso bati poesiarako grina sartzen?*

AS: Esan beharra daukat aspaldidanik izan dudala poesia gustuko eta ez bakarrik poesia, beronekin lotura ezinbestekoa duen kantua. Etxean eta familian asko abestu dugu eta hortik jaso dut, ondorioz, senitartekoengandik ondare preziatu hori. Abestuz tradizioaren sokari eusten dio kantariak, kantu bati bizia ematen, taldeka zein bakarka; gainera, garai horretan, haurtzaroan, garrantzitsuak diren sentimena, sentsazioak geureganatzen ditugu eta berauen eraginez, gaztarorako gure barrua gogortzen. Bestetik, Zumarraga-Urretxun, jada desagertua den talde kultural batean, "Hits eta Fits" taldean, beste hainbat taldekideekin buru-belarri aritu nintzen gure bi herriotako kultur giroa bultzatzen. Horretarako, gu baino gehiago zekiten idazle, eskultore, abeslari eta abar ezagutuz eta haiei entzunez, barrua aberasteko eta kultura mailan hazteko bidea aurkitu nuen. Hori dela eta, lehendabizikoz ikasleekin aurrez aurre aurkitu nintzenean, gertutik, haurtzarotik zein gaztarotik, bizi izandako bizipenok kutsatu behar nizkiela otu zitzaidan eta, gainera, nik sinesten nuen hori ezagutarazteko bideak ere urratu behar zirela pentsatu nuen.

IZ: *Zer egin duzu zuk gazteak poesia idazten jartzeko? Erraza izan al da?*

AS: Lehenik, presa bazterten saiatu naiz, presa ez baita urratu beharreko bidean bidaide egokia. Poesia lantzen hasteko, lehenbizi, giro isila sortzen ahalegintzen naiz. Isiltasuna oso lagungarri izaten zaigu ideiak mamitu eta barneratzerakoan, irakurtzerakoan, idazterakoan. Ikasle batek, isilpean, bere barrua deskubritzeko eta barneko ahotsa entzuteko ate ireki bat aurkitzen du. Bigarrenik, onartu behar dut nerabeen lotsak, beldurak etab. kentzea garrantzitsua dela eta irakasleok, guk geuk, lagundu behar diegula ikasleei eginkizun latz honetan. Ezinbestekoa iruditzen zait geuk ikasleokin sentipenak eta bizipenak adierazteko dauzkagun lotsak eta beldurak partekatzea. Poesiak bizidunoi, nerabeoi eta helduoi, elkar ezagutzeko aukera paregabea eskaintzen digu. Hirugarrenik, poesiaren bidelagunik kuttunena, bera gabe ezer ez baita, Maitasuna da eta Maitasun horrek ikusarazten dio pertsona bakoitzari egin beharrekoa maitatu egin behar dela kontzienteki eta kontzientzia osoz. Bi gauza hauek, kontzientzia eta kontzientzia, biziki gogorarazten dizkiet, batez ere egunerokotasunean, ezinegonak eta estualdiak eraginda, delikatua eta xamurra dena, Maitasuna, zabartzen dugulako eta, jakina, zabarturik dagoenean barrua, inork ezin du benetako ezer erditu, barrua bera pitzatua eta zanpatua baitu. Sarritan, poesiak edertasuna kantatu badu, izan gaitezen ederrak barruz eta hori beti gogoan gordez eta gogoratuz, bihotz-mamitik, benetako sortze-lanetan arituko gara.

Hau egitea ez da batere erraza, bereziki, gizakiok, tamalez, egunero gizabidez jokatzeko zer den ahazten dugunean.

IZ: *Nola ikusten zenituen hasieran gazteak: galduta, despistatuta, zalantzez beterik, zentratuta...?*

AS: Gazte guztiak ez ziren berdinak, dudarik gabe. Era berean, sentipenak eta sentimendu mundua azaltzeko ez zuten trebezia berbera, baina zailtasunak zailtasun, beren sentipenak, mundu afektiboa adierazteko aukera askea ematen zitzaizkionean, han sortzen zuten ezer ez zen gutxiesten eta, beti, haiena zena irakurtzen genuenean, begirunez egiten zen eta ez besteek egindako lana zirikatze edo burlatatzat hartzeko. Horrek ematen zien, zalantzarik gabe, konfiantza

eta aurrera jarraitzeko gogo. Prozeduren kasuan, ordea, poesia lantzeko tresnak erakusten nizkienean aurpegi arraroxeagoak erakusten zituzten, baina, teoria eman ondoren, praxian emandako ideia gorpuzten genuenez, gustura aritzen ziren beren jardunean, berriro.

IZ: *Zein pauso eman dituzu emaitza horietara heltzeko?*

AS: Lehenik, bizidun orok poeta bat dugunez geure baitan, hori azaleratzeko, lehen adierazi dugun bezala, maitasunez jokatu behar dutela gogorarazten diet, idatzi beharrekoa maitagarri bihurtu nahi badute. Bigarrenik, idazten duen orok berea eta besteena errespetatzen jakin behar duela adierazten zaie (arretaz entzun). Hirugarrenik, konszienteki eta kontzientzia osoz idatz dezatela azpimarratu eta hau guztia egunero gogoraraziz, ariketa desberdinak egiten ditugu. Hasiere batean, olerkiaren eredura idazten ohituta ez daudenez, olerki laburrak irakurtzen dizkiet, zizka-mizkak bailiren, eta olerki horiek barnean sortzen diena idatz dezaten esaten diet. Jakina, lehenik barruko mundu hori askatzea da helburua eta hitz-lauz izkiriatzen dute eta harritu egiten da bat zein gauza ederrak entzuten dituen gazteen ahotik. Zuk poeta sena ezkutua duten askoren ahotsa entzuten duzu eta antzeman ahala poztu egiten zara.

Hitz lauz beren barrua askatuz doazen heinean, paragrafoak erabili ordez, beste egitura mota batzuk erabiltzen hasten dira (olerkietan ahapaldiak, bertsoak...) eta, ariketa zehatzak eginez, egitura horietara ohitzen joaten gara. Era berean, olerkia bera janzteko, atontzeko osagai eta edergaien berri ematen diet (irudi estilistikoak, errima, neurria...), betiere gogoratuz gelan ikasitakoa olerkietan islatu behar dutela (teoria eta praktika). olerkiak idazten direnean, irakurri egiten ditugu eta hemen, aspaldian, Joxan Artzeren "Mundua gizonarentzat egina da, baina ez gizona munduarentzat" emankizunen entseguetan, irakurtzerakoan, berarengandik ikasitako hainbat lezio eder erakusten ahalegintzen naiz (etenen garrantziaz ohartzea, amaierako leherkarien inportantziaz —ergatiboko "k", esate baterako—, tonua, tinbrea, geldotasuna, isiltasuna...)

IZ: *Hizkuntzako klasea eta poesia uztartzeak ahalegin berezia eskatu al dizu?*

AS: Egia esan behar badizut, ez. Euskarako klasea eta poesia ez baititut bi gauza bereizitzat jo, bakartzat baizik. Euskara ematen dudanean, pentsatu izan dut gure iragana ikasleei irakatsi behar niela orainaldi honetatik. Zahar zaiguna baztertzeko joera makur bat badugu eta, hori baino errespetu handiagoa merezi duenez, lehen egindakoari begiradatxo bat ematea beti da ona eta aberasgarria. Horrexegatik, gure garai bateko zenbait idazlek, hasi Etxeparetik eta gerra zibileko belaunaldira arte, zer utzi ziguten azaltzen saiatu izan naiz. Zertarako? Aldi horretan gertatutakoak ere gure gazteek jakin ditzaten, hauen historiaren zati delako. Hau guztia lehenengo ebaluaketan. Lehenengo ebaluaketan, idazleen testuak aztertu eta mamitu ondoren, erronka bat proposatu izan diet gure gazteei, haiek ere lehenengo ebaluaketan ikasi zituzten idazleen antzera, gai zirela olerkiak idazteko. Horretarako, lehen aipaturiko prozedurak irakatsiz, haiek beren olerki bilduma egiten hasi ziren. olerkiak eginez, liburutegietara joz, olerki liburuak irakurriz, ikasleak ez du ikasi bakarrik idazle kontsokratuek nola idazten duten, baizik eta idazleek eta eurek sorturikoa, nola edo hala, Maitasunari esker erdituriko sortze-lana dela. Poesiaren ederra zurruputzen dute besteen lanetan bezalaxe eurenetan ere eta, jakina, hori guztia euskaraz egiten ari direla konturatzen dira baita ere.

Ikasleei irakatsirikoa, lotura horretatik planteatu nahi izan dut, alegia, gure ikastetxeak aldarrikatu eta defendatzen duen ikaste esanguratsu eta eraikitzailetik.

IZ: *Baliabide asko al dago euskaraz horrelako zerbait egin ahal izateko?*

AS: Egon badago. Liburu eder asko dago bazterretan, argitaletxeek buru-belarri dihardute lanean zer, nola, nori eskainiko, baina honelako esperientziak bideratzeko ez da baliabide materialen falta (liburuak, olerki tailerrak...) bakarrik, beste zerbait bereziagorik behar da: ikastetxean diharduten irakasle, ikasle eta gurasoen erantzuna eta abaroa. Hau lortuz

gero, benetako liburua eta pasarte poetikorik hunkigarrienak eta bikainenak idazten dira.

IZ: *Mikel Aozaraza ikastetxean nola ikusi dute zure eta gazteen lana beste guztiek: klaustroak, gurasoek...?*

AS: Beti izan ditut besoak irekita, adore eta kemen hitzak nirekin, laguntza nire inguruan eta idazten ditudan esker oneko hitzek ezin dute adierazi haiei zor diedana.

IZ: *Zer iruditzen zaizu eskaini diela olerkigintzak poeta gazte hauei?*

AS: Beren barruak askatuz sentimenduak ulertzeko eta eza-gutzeko era aberatsa eta benetakoak izateko aukera aparta.

IZ: *Gustura al daude gazteak lortu duten emaitzarekin?*

AS: Nik baietz uste dut, Hatsa Elkarteari esker argitaratu den liburuan ematen dituzten iritziak irakurri ostean. Gazte bakoitzaren olerki bilduma irakurtzen nuenean, konturatu nintzen ikasleek gogoko zutela beren bihotz-errietan gordeta zutena libratzea edo jaregitea, horrek aukera ematen zien barrua husteko. Era berean, olerki bildumak bukatu zituztenean beren nahietariko bat: bere gelakideen olerkiak irakurtzea zen, haien pentsaera, munduarekiko eta biziarekiko zuten filosofia aztertzea... Hori ikusten duzunean eta beren ezpainetan ostadarrrik zintzoena..., bada, dena esanda dago.

IZ: *Eta gurasoak?*

AS: Gurasoentzat ohore handia da euren seme-alaben sentiberatasuna ikastetxeak berak garatzen laguntzen duela ikustea, hori etorkizunerako mesedegarri izango baita haientzat eta gizartearentzat; bidenabar, beren seme-alaben lana esker ontzen bada liburu baten bidez, are hobeto.

IZ: *Nola sortu zen poesia horiek liburuan paratzeko ideia?*

AS: Ni urtero, Hatsa Elkartek antolaturiko poesia egunera joan izan naiz, Auxtin Zamorak gonbidatuta. Egun horretan, Euskal Herriko olerkari batzuk biltzen gara, liburu bat aurkeztu da: hemen, liburuan, agertzen dira urte horretan Auxtini, Hatsa Elkarteko koordinatzaileari, guk bidali izan dizkiongun olerkiak. Aurkezpen xume eta eder baten ondoren,

olerkari guztiok bazkaldu egiten dugu eta bazkariaren ondoren, olerki bana irakurtzen du poeta bakoitzak. Urte batean, gogoratzen naiz ikasleen olerkiak erakutsi nizkiola Auxtini eta horrenbesteko interesa eta mira izan zuen, olerkiok utz niezazkiola eskatu zidala. Baita egin ere, handik aste betera banuen erantzuna: "Andoni, argitaratu egin behar dira olerkiok."

IZ: *Auxtin Zamorak eta Hatsa Elkarteak eman dizuten laguntza handia izan al da? Zein motatako laguntza izan da?*

AS: Hasteko entzun egin gaituzte, proiektu hau begirunez azertu eta onetsi. Guregan sinistu dute, gazte hauei arnasa, behar-beharrezkoa zuten hatsa eskainiz, norbait badirela jakinaraziz. Baita gure ikastetxearekin eta Oñatiko udalarekin batera dirua jarri dute liburuak argitaratu dadin. Jarrera abegikorra eta irekia izan da gure lagunena.

IZ: *Iruditzen zaizu zuen eskolako esperientzia beste eskola batzuetara ere eramane daitekeela?*

AS: Eraman behar da eta gehiago, guztion artean lan egin behar dugu hori hala gerta dadin. Poesia ez genuke mugatu behar ikastetxe batera edo talde batera, ordeka zabalak aurkitu behar ditu libre haizatzeko.

IZ: *Beste zerbait erantsi nahi al zenuke honetaz guztiaz?*

AS: Bai. Eguneroko bizi honen pasarteetan zenbat une atsegin eta latz utzi ote ditugu nonbait, adierazi gabe, ahanzturaren kutxan baztertuta, zenbat momentu eder bizi gabe, ausardia ukiturik ez genuelako, agian, oraindik, baduzu aukerarik: eser zaitez lasai, behatu, entzun, usaindu, dastatu, sentitu zure ingurua eta barruak esaten dizuna askatu, zorionak egingo zaitu bere, zoriontsu egingo gaituzu geu.

IZ: *Eta orain galdera pertsonal bat: Zertan da zure poesia liburuak, Andoni?*

AS: Argitaratu nahi dudana olerki liburuak bizi bera du hizpide. Bizi horren metafora bidea da, bakoitzak eguna hasten denetik ilunabarreraino egin ohi duguna (jaiotzatik heriotzaraino). Bideak erakusten dio bidariari, gizaki bakoitzari, bere bizitzan zehar zein harreman izan behar duen izadiarekin,

izakiekin eta beste gizakiekin azken finean, hauek ere bere ispilu baitira. Bide horren misterioan barneratzeko euskarri duen indar batek lagunduko du azkeneraino: Maitasunak. Hori da guztia.

MIKEL AOZARAZA - ELKAR HEZI ikastetxeko poeta gazteei elkarrizketa

Entrebistatzailea: IZ

Elkarrizketatuak:	Maite Moreno:	MM
	Joseba Aramendi:	JA
	Itsaso Suarez:	IS
	Xabier Pascual:	XP
	Arantzazu Ugarte:	AU
	Alain Anton:	AA
	Maria Peralta:	MP
	eta Andoni Goitia:	AG
	talde osoaren izenean.	

- IZ: *Hasieran erraza izan al zen poesia munduan sartzea?*
- MP: Ez dakit. Nik hasiera batean pentsatu nuen zailagoa izango zela; sentimenduak adierazten nituen lehenengo aldia baitzen, baina gero ia hasi ginenean moldatu egiten ginen eta orduan hobeto joan zen.
- XP: Nik ere gauza bera.
- MM: Nire kasuan hasieran kostatu baino gehiago Andonik eskatzen zigunarekin harritu bezala egiten nintzen eta kosta egiten zitzaidan. Eskolara joaten nintzen eta ez nuen ezer egiten eta larritu egiten nintzen ez nekielako nola hasi, baina gero, egin eta egin, azkenean ikasi egin nuen zerbait egiten.
- IS: Ni hasiera hartan ez nengoen ohituta poesiara eta kosta egiten zitzaidan, baina gero hartu nuenean trukua, konturatu nintzen poesia dela barruan daukazuna ateratzea eta orduan samurra egin zitzaidan, baina hasi arte zaila.
- IZ: *Zer sentitzen zenuten barruan hasiera hartan?*
Hara, zer pijada!

Ez dago gaizki.

Hau ez da niretzat egina.

Ez nuen pentsatzen baina gauza ederrak esaten dira...

Pixka bat gustatzen zait.

Ez zait batere gustatzen.

Uste baino mundu interesgarriagoa deskubritzen ari naiz...

Beste sentimenduren batzuk... (aipatu lasai)

AG: Niri hasieran poesia liburuetan-eta irakurri eta ezezaguna egiten zitzaidan; gero guri idazteko esaten zigun irakasleak eta "zer idatziko dut?", esaten nion neure buruari; gauza eskasak idazten nituen, baina apurka-apurka hobetzen joan nintzen eta gustatzen hasi zitzaidan...

XP: Nik hasiera batean pentsatzen nuen "a, ze txorradal". Niri ez zitzaidan gustatzen. Baina, zu hasten zerenean idazten konturatzen zara poesiak zer edo zertarako balio duela eta esaten duzu "ez dago gaizki", eta aurrera jarraitzen duzu.

AA: Nik hasiera batean uste nuen poesia zela ideiak piloan jartzea eta idaztea, baina nik bakarrik ulertzen nituenak. Zeren, hasieran, nik poesia ez nuen batere ulertzen eta uste nuen poetak berak bakarrik ulertzen zuela berak idatzitakoa. Baina gero gu hasi ginenean idazten, irakurtzen nuen ondokoarena eta hura ulertzen nuen eta konturatzen nintzen gauza haiek niri ere gertatzen zitzaizkidala eta azkenean poesiari gustilloa hartzen diozu.

AU: Niri gustatu egin zitzaidan hasieratik, ze aurretik Lengoian ere egiten genuen zer edo zer eta niri betidanik gustatu izan zait. Baina hala ere ezezagun moduan neukan, erakarri bai egiten ninduen, baina ezezaguna zen niretzat. Baina, gero, geuk sortutakoa gustatzen hasi zitzaidan.

MM: Norberak idatzitakoarekin zalantza egoten da, baina beste batek egiten duenean, ezaguna baldin bada, iruditzen zaizu ondo dagoela. Eta iguala egiten baduzu zuk, orduan harritu egiten zara eta pentsatzen duzu hura ere ondo egongo dela eta zuk ere baduzula ahalmena horrelako gauzak egiteko.

IZ: *Zaila izan al zen zuentzat poesia interpretatzea eta poesiaz gozatzea?*

- MP: Hasiera batean bai. Ez nuen egin inoiz horrelako zerbait eta gauza arraroa zen: paper batean nire sentimenduak azaltzeko forma hori erabiltzea, baina gero hasi ginenean, nahiko gustura aritu nintzen.
- IZ: *Zein izan ziren aurreneko pausoak? Gogoratzen al dituzue?*
- AG: Niretzako izan ziren irakurri eta isilik ulertu zer esan nahi zuen eta ulertze horrekin aukera desberdinak ikusi. Eta gero Andonik esaten zigun "idatzi zer edo zer, sentitzen duzue-na", eta apurka-apurka idazten hasi eta konturatzen zinen gero eta itxura hobea hartzen zuela zure lanak eta horrelaxe egin genuen aurrera.
- IS: Nik hasiera batean irakurri egiten nuen eta autoreak bertan azaltzen zituen sentimenduak nire egoera pertsonalera moldatzen edo egokitzen nituen, eta askotan lortu egiten duzu hori egitea; eta, ondoren, zure sentimenduak ateratzen dituzu eta, nahiz eta lotsa eman, gero eta errazago bihurtzen da. Eta, azkenean, lortu egiten duzu zure barruko sentimendu horiek kanporatzea.
- AA: Hasieran nahastu egiten zara. Poesiak irakurtzen dituzu, baina esaten dizute udazkenari buruz idazteko eta hasi egiten zara, baina gero ez dakizu nola jarraitu. Galduta bezala gelditzen zara. Ez dakizu nola hasi eta nola bukatu behar duzun. Baina gero poliki-poliki ideiak etortzen zaizkizu eta bidea ikasi egiten duzu.
- MM: Lehenengo poesia udazkenari buruz eman ziguten egiteko eta denok galdetzen genuen "zelan, zelan egin behar dugu?" eta esan ziguten "lehenengo deskribatu zuen buruaren irudia" eta denok egon ginen han idazten eta hurrengo egunerako lehenengo aldiz egin genuen zer edo zer.
- IZ: *Zuek esaten duzuenaren eta nik zuen liburuan ikusten du-danaren artean salto izugarri bat dago. Zuen sentimenduak azaltzeko era, eta ez hori bakarrik zuen mundua ikusteko era, gazte batek zein sentimendu ibiltzen dituen barruan, lagunak nola ikusten dituen, mundua nola ikusten duen... hori dena modu harrigarrian adierazita dago zuen liburuan...*
- IS: Nik uste dut guk daukagun poesiaren kontzeptua diferentea dela. Zu jartzen zarenean poesiak irakurtzen edo idazten,

- azkenean poesia da mundu bat bezala eta zuk barruan daukazuna atera egiten duzu.
- AG: Baina ez duzu pentsatu behar gu poeta izateko jaio garela eta dena urten egiten zaigula. Hasiera batean Andonik esaten zigunean idatzi honetaz edo hartaz, ordubete egoten ginen eta jartzen genuen titulua eta gero ez zitzaigun ezertxo ere ateratzen. Pixkana-pixkana egin dugu aurrera.
- IZ: *Zein autore izan dituzue gustuko?*
- MP: Nik uste dut denak direla onak eta ez dela bat bestea baino hobea; desberdinak dira, baina denak onak. Baina bat esatekotan Joxan Artze da oso ona sentimenduak adierazteko.
- MM: Guri lan bat eman zigun: "Egin behar duzue alegoria bat". Eta poesia bat egin behar genuen adibide bezala. Nik hartu nuen "Islada" liburua eta han daude poesia asko. Badaude autore ingeles batenak euskaraz jarrita eta oso onak iruditu zitzaizkidan. orduan konturatu nintzen niri asko gustatzen zitzaidalara haren poesia.
- AU: Niri denetik gustatzen zait apur bat, baina atentzioa deitu zidan Gabriel Arestik, daukalako esaldi bat: "Poesia mailu bat da". Eta horrek inpresionatu egin ninduen eta pentsarazi egin zidan.
- IS: Niri orokorrean denak gustatzen zitzaizkidan, ez neukan bat bereziki gustukoa nuena. Baina, hartzen baduzu autore bat eta haren poesiak zure arazoekin zerikusia daukan zerbait idazten badu, edo idazten duen poesia zurekin identifikatzen baduzu, hobeto ulertzen duzu poesia hori, gehiago sentitzen eta apreziatzen duzu, zure arazoak ere han ageri direlako.
- AA: Niri ere antzeko zerbait gertatzen zait. Nik ez daukat autore bat bakarra gustuko. Bat irakurtzen duzu eta oso ona iruditzen zaizu; beste bat ez hain ona, baina ideia bikainak dauzka... Denek daukate zerbait ona eta zerbait txarra... Baina orokorrean denak dira oso onak, zerbait aportatzen dizutelako.
- IZ: *Eta nola hasten da gazte bat poesiak idazten?*
- XP: Ni hasi nintzen eskolan, Andoniren klasean, udazkenari buruz egin genuen lehenengoa eta gero hasi nintzen poliki-po-

- liki etxean ere idazten eta lagunekin ere idazten genituen olerki batzuk.
- JA: Hemen eskolan hasi ginen. Andonik esaten zigun: "Biharko metafora bat idatzi behar duzue." Eta hurrengo batean: "Gaur idatzi behar duzue alegoria bat." Eta horrela, lana egiten genuen eran, ikasten joan ginen, eta gustua hartzen genion eta azkenean errealitatea idatzi egiten genuen eta batzuetan momentu txarretan burura etortzen zitzaizkizun esaldiak-eta, eta idatzi ez arren buruan edukitzen zenituen eta gero, zerbait idazten jartzen bazinen, bazenekien zer sentitu zenuen momentu haietan eta idatzi egiten zenuen.
- AG: Nire ustez hasieran behartuta hasi ginen. Esaten ziguten "Egin egin behar duzue eta saiatu egiten zinen." Behartuta hasteak ez du esan nahi disgustura egiten zenuenik, zeren eta konturatzen zinen zer edo zertarako balio zuela, ez zela alferrikako lana. Gainera, gero gustatu egiten zaizu eta pozik segitzen duzu.
- IS: Ni eskolan poesiak egiten hasi aurretik, etxean idazten hasi-ta nengoen, momentu batzuetan behar nituelako nire senti-menduak adierazi, bakarrik sentitzen nintzelako edo gaizki sentitzen nintzelako edo nire barruko gauzak adierazi nahi nituelako.
- MM: Lehen momentuetan itomen pixka bat sentitzen duzu hain-beste poesia eta hainbeste metafora... Ez dakizu zelan egin, baina egin egin behar duzu. Baina, gero gustua hartzen joaten zara eta azkenean gustatu egiten zaizu.
- AA: Hasieran polita izan zen paisaia-eta ikusi egin behar genuel-ako eta denok leiho handi batetik begira egoten ginen zerbait ikusteko eta zerbaiti buruz olerkia egiteko. Hasieran euria eta tristura izaten zen poesiako gaia, gero eta gai tristeagoak. Baina gero, bakoitza hasi zen bere gauzak idazten eta asko aberastu zen poesia idazteko gaia.
- IZ: *Gauza kuriooa da, baina jende askok dioena da poesia gehiago idazten dela gaztetan eta, batez ere, tristura edo pena daukazunean, desamodioa sufritzen duzunean edo gertuko norbait hiltzen zaizunean edo amodioaren geziak ukitzen zaituenean...*

- IS: Nik poesia idazten nuen bakarrik sentitzen nintzenean, neu betetzeko. Gustatzen zitzaidan nire sentimenduak adieraztea eta ez hori bakarrik, amodio arazoren bat baldin baneukan edo lagunekin zer edo zer baneukan, ba, poesiaren bitartez adierazten nuen.
- MM: Nik ere idatzi egiten nuen, hau da, arazoak nituenean-eta idazten nuen, baina poesia baino nahiago nuen bestela, prosaz, nire sentimenduak adieraztea.
- IS: Nik uste dut poesia dela bide bat guk barruan sentitzen duguna adierazteko eta askotan lagunekin ezin duzu komentatu eta poesia da bide bat barruan daukazuna ateratzeko eta oso bide ona da, ez badaukazu beste aukerarik espresatzeko edo zure kezkak kanporatzeko.
- AU: Ni ere batzuetan triste sentitzen naiz eta beharra bezalako zerbait sentitzen dut idazteko eta horrela lasaitu edo desahogatu egiten naiz. Lagunekin-eta hitz eginez ez naiz hain ondo lasaitzen edo desahogatzen. Eta egunen batean pentsatzen badut, besterik gabe, "poesia bat idatzi behar dut gaur", ez zait ateratzen. Izan behar du momentu hori emozio berezi bat daukazuna.
- XP: Nik ere, Arantzazuk bezala, idatzi nahi baldin badut zeozer, eduki behar dut barruan zerbait kontatzeko, bestela ez zait irteten. Adibidez, norbaitekin haserre edo gaizki baldin banago, idazten dut poesia bat eta hor azaltzen ditut nire sentimenduak eta horrela hobeto sentitzen naiz.
- MP: Nik pozik nagoenean ere idatzi egiten dut, ez bakarrik triste edo gaizki nagoenean. Horrela, gero irakurtzen dut eta konturatzen naiz pozaldiak ere izan ditudala, ez tristealdiak bakarrik. Horregatik ona da pozik zaudenean ere idaztea.
- JA: Nik ere triste nagoenean edo amodio arazoak izan ditudanean, esaldi batzuk-eta pentsatzen ditut eta gero idatzi egiten dut. Lagunen batek irakurtzen duenean nire poesia hori, badaki ni zelan nagoen edo zelan sentitu naizen. Eta gainera, nik paper horiek gorde egiten ditut eta gero hor egongo dira nire sentimenduak eta bizipenak. Zaharragoa naizenean irakurriko ditut eta jakingo ditut momentu onak eta txarragoak izan ditudala.

- IZ: *Eta gero, konturatu gabe, zeuok poeta bihurtu... Nola gertatu zen prozesu hori?*
- MP: Hasieran oso poliki joan zen. Poesiak idazten genituen eta ikasten joan ginen. Gero etxera joan eta konturatzen zara poesia batzuk onak eta ederrak ere ateratzen direla eta orduan esaten duzu: "Begira zer ginen eta non hasi ginen eta begira orain non gauden eta zer bihurtu garen..."
- AG: Poeta ez zara kolpetik bihurtzen. Egiten duzuna da gauzak adierazten ikasi, zure sentimenduak kanporatu. Guk hasieran ez genekien gauzak esaten, baina lana eginaren poderioz gauzak esaten ikasi egin dugu. Lehen gauza kaxkarra idazten bazenuen, gero, ikasitakoan, zeure buruari esaten diozu: "orain ere ederra idatzi joat ba...!" eta horrela zeure burua animatu egiten duzu.
- MM: Orain hartzen duzu egindako poesia bilduma eta pentsatzen jartzen zara eta ikusten duzu hasieran nola aritzen ginen: "Jo, orain ere poesia egin behar...!" eta askotan ezinean, egin eta egin eta "ez daukat gogorik, ez zait urteten..." Eta orain ikusten duzu poesia multzo bat eginda eta irakurtzen duzu eta gustura sentitzen zara.
- AA: Niri askotan etortzen zait burura jendea nola dagoen triste eta batzuek ez dute idazten eta barruan gordetzen dituzte beren ideiak. Eta nik pentsatzen dut: "Barruan dauzkan ideia horiek denak zergatik ez ditu idazten?" Nik, neure izateko eragatik izango da, baina horrela nagoenean papera eta boligrafoa hartu eta idatzi egin behar izaten dut.
- MM: Nik momentu horietan ez daukat idazteko gogorik. Nik lagunekin hitz egiten dut eta haiei kontatzen diet nire arazoa. Desahogatzeko era bakarra ez da poesia.
- IS: Nik uste dut denok garela kapazak poesia bat idazteko, barruan dauzkagun sentimenduak azaltzeko. Batzuek hobeto egingo dute eta beste batzuek ez hain ondo, baina azkenean denok idatz dezakegu barruan sentitzen eta bizitzen dugunari buruz.
- MP: Neuk ere Itsasok bezala pentsatzen dut. Denok dauzkagu sentimenduak, eta kapaz izan behar dugu sentimendu horiek adierazteko, lehenengo ahoz eta gero beste modu batera...

- IZ: *Zuek idatzitako olerkietan izugarrizko sintzeritatea nabari da. Zuen arimak, nolabait esateko, hustu egin dituzue. Ez al duzue lotsarik sentitu?*
- IS: Hasten zarenean ez dituzu neurtzen gauza horiek. Denok daukagu barruan zerbait esateko eta, hasieran, pentsatzen jarrita lotsa ematen dizu, baina gero gauza polita da besteek ere jakitea zuk zer pentsatzen eta zer sentitzen duzun eta zu ulertzen zaituztela ikustea eta besteak zure kasuan jartzten direla sentitzea.
- XP: Nik uste dut lotsa sentitzearena tontakeria bat dela. Zuk barruan badauzkazu sentimendu batzuk eta hori azaltzea gaizki ikusita dago, txorrada bat balitz bezala, baina ikusten duzu telebistan Marujita Diaz eta horrelako jendea bere bizi-modua azaltzen eta saltzen, eta zu zabilitza zure barruko gauzak azaltzen eta harro sentitzen zara pixka bat.
- AU: Lotsarena nik uste dut bastante erlatiboa dela. Erabiltzen duzun gaiaren arabera lotsa gehiago edo gutxiago ematen dizu. Niri behin gertatu zitzaidan idatzi nuela poesia bat beste liburu baterako eta irakasleak gelan irakurri egin zuen eta galdetu zidan benetan niri gertatutako zerbait al zen hura eta orduan bai, lotsatu egin nintzen. Bestela nik uste dut ez dela lotsatzeko zerbait.
- AG: Azken batean lotsarena tontakeria bat da. Gutxi edo gehiago denok eduki dugu lotsa, baina pentsatzen jartzen zara eta lotsari begira egon bagina, liburua ez genuen aterako. Baina gu aurrera ateratzeko, nik uste dut inportantea izan dela Andoniren jarrera ere: guk idazten genuen edozer gauza eta Andonik beti topatzen zuen zer edo zer gaizki zegoe-na, baina zer edo zer ona ere bai: "Hau ondo egin duzu..." eta horrela animatu egiten ginen egindako onari begiratuta.
- AA: Nik argi daukat Andonik ez bazigun proposatu gelan poesia egitea guk ez genuela egingo eta egingo genuela gramatika, aditza, aditz sintagma eta horrelakoak... Eta agian bakoitzak bere poesia egingo zuen, baina ez talde bezala poesia egin eta aztertu eta liburu batean atera...
- MM: Gure sentimenduak azaltzeko jarrera hori nik uste Euskal Herriko gazte gehienek edukiko luketela, baina hori atera egin behar dela. Gure kasuan Andoni izan da hori egin

- duena: "Benga, poesia bat idatzi behar duzue hori buruz edo hari buruz..." eta horrela atera ditugu gauzak. Baina gure gelakoak kapaz izan bagara hau egiteko, nik uste dut beste denak ere kapaz izango direla hori egiteko.
- IS: Maitek esaten duena egia da. Ia dena da gogo hori piztea eta guk Andonirekin suerte hori eduki dugu. Lan bat zen, baina gure sentimenduak adierazteko era bat ere bazen.
- IZ: *Egia esatea nahi baduzue zuen gardentasun horrek harrapatu egin gaitu hainbat jende. Zuek ere konsziente al zineten zuen sentimenduak hain garden azaltzean zuen poesiak puntu asko irabazten zituela, erakargarriagoa egiten zela?*
- AG: Gu oraintxe hasi gara eta ez daukagu kapazitaterik eskatzen zaiguna egiteko; adibidez, esaten dizute: metafora bat egin behar duzue eta gu ahalegindu egiten gara eta sentitzen duguna jartzen dugu eta hor egia derrigorrez egon behar du; sintzeritatea ez dakit zenbateraino den..., espontaneoak bai...
- IS: Nik idazterakoan pentsatzen dut: "Hau niretzat asko izango da, baina beste batzuentzat ez da izango ezer, igual zerbait gehiago erantsiz gero, erakargarriagoa izango litzateke, baina nik idatzi dut sentitzen dudana..."
- IZ: *Gaurko gazteentzat zaila al da sentimendu mundua lantzea, norberak bere barrua ikusi, aztertu eta sentimenduz beterik dagoela ikustea eta hori hitz politen bidez adieraztea?*
- MP: Nire ustez olerkien bidez sentimenduak adierazteko gaitasuna edukiko dute, baina agian ez dute landu. Dena dela, lagun artean eta sentimenduak azaltzeko nik gai ikusten ditut. Hori gure edadean normala da.
- IS: Nik uste dut kapaza badela, baina hori egiten hasteko norbait behar duzu lagunduko dizuna eta esango dizuna: "Hori oso ondo dago, zeren hor zure sentimenduak daude..." Askotan ez dugu jakiten egin duguna ondo dagoen edo besteek ulertuko duten eta horretan norbaitek laguntzen badizu aurrera jarraitzeko animua eta ziurtasuna lortzen duzu.
- XP: Gaur egun dago kristoren montajea: Interneta, telebista... Horrek gazteari kalte handia egin diezaioke, ez diolako uzten

- bere sentimenduak ezagutzen eta gutxiago kanpora azaltzen. Hor muñeko batzuk ikusten dituzu, baina ez dizu aukerarik ematen zure barneko mundua eta sentimenduak ezagutzeko eta kanpora azaltzeko. Gaur egun hori pasatzen da asko.
- AU: Nik ere gaztedia ez dut ikusten horretan gehiegi inplikaturik, baina abagune eta momentu batzuetan ikusten dituzu gazteak horrelako gauzetan sartuta eta hori ikusteak ni poztu baino gehiago animatu egiten nau gehiago idaztera eta gehiago saiatzera.
- IZ: *Barne arazoak kontatzea eta norberaren sentimenduak lagunei azaltzea nik uste dut gehiago ematen dela nesken artean. Zuek esango didazue oker nagoen... Mutilen artean koadrila giroa badago; "Realak zein ondo jokatu duen" eta antzeko gauzak esaten dira, baina barneko arazoak kontatzeko konfiantza hori ez al da gehiago ematen nesken artean?*
- AG: Guk batzuetan horrelako gauzak elkarri kontatzen dizkiogu eta entzuten duzu: "Isilik egon hadi...!" eta barre egiten dugu eta bazilatu eta segi aurrera. Eta neskek, berriz, gauza gehiago kontatzen diote elkarri. Adibidez, bi neska ikusi negarrez ari direla eta konturatzen zara euren arteko arazoak kontatzen ari direla konfiantza osoz.
- IS: Hasiera batean iruditzen zaizu mutilak eta neskak desberdinak garela eta desberdin pentsatzen dugula, baina gero hasten zara mutil batekin hizketan edo bere poesiak irakurtzen dituzu eta konturatzen zara hark ere barruko pentsamendu eta sentimenduak badauzkala eta harritu egiten zara. Baina gero konturatzen zara denok badaukagula zerbait komuna edo berdina hor barruan eta hori poesiaren bitartez kanpora azaldu egiten dela.
- IZ: *Konturatzen al zarete Euskal Herriko gazte askorentzat zuen lana eta ahalegina eredu izan daitekeela? Nola ikusten duzue zeuen burua beste gazteekin konparatuta?*
- MP: Nik uste burua berdina daukagula, baina gaitasuna desberdina daukagu. Guk gaitasun hori hemen topatu dugu, eskolan egiten dugun lanaren bitartez ikasi dugu olerkiaren bitartez

gauzak adierazten. Baina eurek hori beste modu batean egingo dute.

IZ: *Gustura al zaudete egindako lanarekin?*

XP: Zuk barneko sentimendua azaldu egiten duzu eta zuk esan duzu gustura gelditu zarela irakurritakoan eta jende askok ere horixe bera esan du eta hori ikusitakoan oso gustura gelditzen zara zure lanarekin.

MM: Askotan esaten duzu: "Zelako lana egin dudan! Kostatu zitzaidan, baina horrexegatik, kostatu zitzaidalako, gehiago gustatzen zait oraindik."

AA: Niretzako alderdi txarrik ez dauka. Azkenean da bizitzako beste ikuspuntu bat bezala sortu duzula eta horrela hobeto ikusten duzu bizitza.

AU: Satisfazioa denoi eman digu lan honek. Gauza batzuetan lana egiten duzu eta ez da hainbeste notatzen, baina kasu honetan lana egin dugu eta ikusi egiten da lan hori; liburua ere hor dago eta hori denontzat satisfazio handia da eta onura guretzat.

IZ: *Eta zuen gurasoak, irakasleak eta ikastetxea gustura al dau-
de?*

MM: Eskolak asko apoiatu gaitu. Gurasoei-eta grazia egin die eta oso ondo ikusi dute eta herriari ez dakit. Ikastolako lagunak-eta harritu egin dira guk horrelako gauzak idatzi ditugulako eta batzuetan barre egiten digute, baina, badakizu eurek ere barrenean sentimendu berdintsuak dauzkatela. Eta batzuetan sentimendu berdintsuak dauzkatelako edo identifikatuta sentitzen direlako guk idatzitakoekin barre egiten dute: "Begira zer idatzi duen honek...", baina bere sentimenduak ere antzekoak dira eta harritu egiten dira.

MP: Nire ustez inplikazio gehiena irakasleak eduki du, lagundu egin digulako eta eskolak ere bai. Herriak ere ondo ikusi du gure lana. Eta familia pozik dago. Andonik behin esan zigun bizitza honetan hiru gauza egin behar zirela: zuhaitz bat aldatu, liburu bat idatzi eta ume bat eduki, eta guk bat behintzat egin dugu.

- IZ: *Zelako esperientzia izan zen tranpaldo baten gainera igo eta zuen olerkiak jendaurrean irakurtzea, musika eta guzti?*
- MM: Nik parte hartu nuen eta ez nuen halako gauza berezirik sentitu.
- JA: Publikoaren artean ere denetik dago. Batzuk adi-adi entzuten zuten errespetuz, eta bitartean beste batzuk aldame-nekoarekin hizketan eta barrez ari ziren. Nik irakurri nuen bakarrik banengo bezala, publikoari begiratu gabe, eta ez nuen irakurri bakarrik egin, baizik eta saiatu nintzen sentimenduak ere azaltzen.
- IZ: *Eta zuen olerkiak liburu batean bilduta ikustea pozgarria izan al zen?*
- IS: Azkenean ikusten duzu zure lanak fruitua eman duela, zure lanaren zati bat hor dagoela eta hori izan da nota ematea bezala. Eta egin dugun lanak hemendik hamar urtera oraindik inpresio handiagoa emango digu. Esango dugu: "Begira, duela hamar urte zer egin genuen eta nola pentsatzen genuen eta zer sentitzen genuen..."
- IZ: *Liburuan bakoitzaren bi poesia bakarrik azaltzen dira. Beste olerki guztiak gordetzen al dituzue?*
- MP: Gure lanak gordetzen ditugu eta liburuan bi bakarrik agertu badira ere, besteak han dauzkagu etxean eta tartetan irakurtzen ditugu.
- AA: Nik lehen idatzitako poesiak ere gordeta dauzkat (duela bi urte edo horrela idatzitakoak) eta haiek oso onak dira niretzat, zeren eta nire arazoak eta nire sentimenduak daude han. Beste poeta baten olerkiak irakurtzen dituzu eta oso onak izango dira, baina niretzat onenak haiek dira, nire bizia ageri delako. Zuk badakizu noiz idatzi dituzun, zergatik, zer sentitzen zenuen orduan... eta hori izugarria da.
- IZ: *Auxtin Zamoraren eta Hatsa Elkartearen lana nola ikusten duzue?*
- AG: Andonik lan handia egin zuen gurekin eta guk ere lan asko geneukan eginda, baina nik espero nuena baino gehiago baloratu dute, horrelako gogoia jartzeko liburu bat egiteko eta aurrera ateratzeko... Nik ez nuen espero horrelakorik.

- AU: Andonik esan duen bezala, nik ere ez nuen uste hainbeste baloratuko zutenik. Gainera pentsatzen duzu: "Zeinek nahiko du horrelako liburu bat argitaratzea?" Eta ikusten dut premiazkoa izan dela Auxtin Zamorak eta Hatsakoek egin duten lana eta asko apoiatu gaituzte eta eurak izan dira gu lan honetara bultzatu gaituztenak.
- IZ: *ASK batere lagundu al dizue zuen poesiagintzako ibilbide atsegin horretan?*
- IS: Ni Andoni barik ez nintzen kapaz izango egin dudana lana egiteko. Nik hasiera hartan etxean idazten nituen olerkiak, baina hura beste gauza bat zen. Nik uste dut Andoniren laguntzarik gabe ezin izango nuela aurrera jarraitu.
- AU: Baten batzuek ere etxean zerbait egingo zuten lehendik, baina Andoniren laguntzarik gabe ez genuen horrela aurreratuko eta ez zitzaigun burutik pasa ere egingo poesia horrela lantzea eta liburu bat egitea. Laguntza hori guztiz beharrezkoa izan da.
- XP: Niretzako ere laguntza ezinbestekoa izan da, baina hasiera batean (barkatu, Andoni) askotan pentsatzen nuen: "Andoni zoratuta dago." orain konturatzen naiz arrazoa zenuela, baina hasiera batean oso gaizki pasatu nuen.
- MM: Hasieran Andonik izugarritzko garrantzia ematen zion poesiari eta hor aritzen ginen egin, egin eta egin... Ez zen gauza handirik ateratzen, baina gero pixkana-pixkana ikasi egiten duzu eta orain konturatzen zara eskerrak emateko modukoa izan zela ahalegin hura...
- IZ: *Eta olerkigintzak berak zer eman dizue pertsona bezala? Zeozer eman dizue-edo?*
- MM: Nire ustez bai. orain gaitasun handiagoa daukagu hori egiteko eta beti ondo dago zer edo zer gehiago jakitea. Nire kasuan asko zor diot poesiari.
- AU: Neurri batean segurtasuna ere ematen du. Ni betidanik izan naiz erreserbatu samarra, gauza guztiak neuretzako gordetzen ditut eta azkenean dena gordetzen baduzu, okerrago pasatzen duzu eta nik uste dut poesia dela bide bat kanpora urteteko edo, zulo beltz batean baldin bazaude, handik ateratzen laguntzeko...

- IS: Nire ustez lagundu egiten dizu, pentsarazi egiten dizulako zergatik zauden horrela. Zuk sentimendu batzuk dauzkazu, baina poesiak pentsatzen laguntzen dizu, zergatik zauden horrela, zergatik daukazun sentimendu horiek... Niretzat laguntza handia izan da...
- JA: Niretzat poesia izan da bide bat barruan daukazun tristezia hori kanpora ateratzeko. Zuk barruan daukazun hori kanpora ateratzen duzu eta gustura sentitzen zara. Eta izan beharrean bi pertsonen artean, elkarri kontatuz-edo, bada hemen egiten duzu papera eta zure artean...
- IZ: *Zer esango zeniekete Euskal Herriko beste gazteei poesia munduari buruz?*
- AG: Nire ustez zer edo zer esateko daukanak, esan egin behar duela. Eta poesia gauzak esateko bide bat denez, ba lagundu egiten dizu gauzak esaten.
- AA: Nik Euskal Herriko beste gazteak animatu egingo nituzke. Denek ez dute eduki gure aukera liburu bat ateratzeko eta elkarren poesiak irakurri eta elkarren sentimenduak ezagutzeko, baina inoiz ez da berandu eta nik animatu egingo nituzke antzeko esperientziaren bat izatera.
- AU: Nik ere animatu egingo nituzke. Gure adinarekin jendeari poesia gustatu egiten zaio, baina pentsatzen dute zerbait lotsa ematekoa dela eta norbaitek poesia idazten badu ez dio erakusten lagunari eta nik esango nioke azaltzeko lasai sentitzen duena; aurrera egiteko.
- IZ: *Beste zerbait gehitu nahi duzue?*
- AU: Eskerrak eman nahi nizkizueke interesa azaldu duzuen guttiori, bai zuri, Andoniri, Hatsakoei...
- IS: Nik ere bai, eskerrak eman nahi dizkiet honetan lagundu diguten guttiei.
- AA: Hau dena prozesu luzea izan da eta dena azaltzea zaila da, baina eskerrak lagundu diguten guttiei, Hatsakoei, Andoniri eta zuri elkarrizketa hau egiteagatik...